

V LETOŠNÍM ROCE SE NAPLNO ROZJÍŽDÍ PROCES PŘEZBROJENÍ ČESKÉHO VRTULNÍKOVÉHO LETECTVA NA STROJE AH-1Z VIPER A UH-1Y VENOM. VYBRANÍ PILOTI A POZEMNÍ SPECIALISTÉ V LÉTĚ ZAHÁJÍ PŘEŠKOLENÍ V JEDNOTCE US MARINE CORPS A MEZITÍM BUDE PŘIPRAVENO ZÁZEMÍ NA ZÁKLADNĚ V NÁMĚŠTI NAD OSLAVOU. ČESKÁ REPUBLIKA MÁ NOVĚ NAVÍC SKVĚLOU PŘÍLEŽITOST, JAK FLOTILU AMERICKÝCH VRTULNÍKŮ ROZŠÍŘIT O DALŠÍ KUSY A DOSÁHNOUT TAK OPTIMÁLNÍCH OPERAČNÍCH SCHOPNOSTÍ.

Mezivládní smlouva mezi Českou republikou a Spojenými státy o pořízení osmi víceúčelových vrtulníků Bell UH-1Y Venom a čtyř bitevních AH-1Z Viper byla ve Washingtonu podepsána 12. prosince 2019 a od té doby se o tomto klíčovém vyzbrojovacím programu Armády ČR příliš nových informací neobjevilo. Obě strany však spolu po celou dobu intenzivně komunikují a kromě výroby samotných strojů je již v plném proudu také příprava českého leteckého personálu a výstavba nezbytné infrastruktury. Ani koronarovorová epidemie složitý proces nezpomalila, a tak vše nasvědčuje tomu, že k obměně vrtulníkové flotily dojde v roce 2023, přesně podle plánu, jenž si armádní velení stanovilo.

Rušný rok pro Náměšť

Přestože dodávky vrtulníků se uskuteční až za rok, už letos čeká mnoho úkolů souvisejících s přezbrojením 22. základny vrtulníkového letectva v Náměšti nad Oslavou. Půjde například o vybudování moderního výcvikového střediska ve zcela novém objektu, do něhož se na základě loni uzavřených smluv zapojí také státní podnik LOM Praha a jeho dceřiná společnost VR Group, specializující se na simulační technologie.

Klíčovým prvkem pracoviště bude letový simulátor FTD (Flight Training Device) spadající do kategorie Full Mission. Umožní tedy naprosto věrnou simulaci všech funkcí a letových i operačních schopností no-

vých vrtulníků, a to i přesto, že jeho kabina nebude na pohyblivé platformě, ale bude instalována na pevně. Podle všech oslovených pilotů a i podle zkušeností US Marine Corps je ale v případě vrtulníků pohyblivá kabina jen velmi malým benefitem, který nemá na kvalitu výcviku takřka žádný vliv.

Jak jsme již informovali, nově dodaný simulátor z produkce společnosti FlightSafety International bude představovat kabinu bitevního vrtulníku AH-1Z Viper. Na první pohled se to může zdát nelogické, když má letectvo objednáno jen čtyři Vipery, zatímco Venomů bude osm. I tato volba však má racionální důvod. Armáda měla na pořízení vrtulníků omezený rozpočet, a proto si zatím mohla dovolit

Viper a Venom se blíží

objednat pouze jeden simulátor. Výhodou bylo, že stroje AH-1Z a UH-1Y jsou si konstrukčně velmi podobné, a proto se řídí prakticky stejně a mají i shodně řešené avionické vybavení a uspořádání přístrojových desek, třebaže ve Venomu sedí posádka vedle sebe a ve Viperu za sebou. Z hlediska samotné pilotáže lze tedy kterýkoliv ze simulátorů využívat pro výcvik pilotů obou typů. Simulátor AH-1Z však má navíc i možnost nácvičku použití všech zbraňových systémů, včetně protitankových a protiletadlových řízených střel, a tak jej českému letectvu doporučili i zástupci americké námořní pěchoty.

Armáda se tím ale nevzdává snahy získat v budoucnosti také samostatný simulátor pro vrtulník UH-1Y, ostatně nová budova je navržena tak, aby ho v ní bylo možné také instalovat. Z jednání s americkou stranou nyní vyplývá, že po nedávné reorganizaci některých leteckých jednotek US Marine Corps by mohly vzdušné síly získat simulátor Venomu z jejich přebytků, a to za výrazně výhodnějších podmínek než je nákup nového systému. Pokud by se tak stalo, dostala by náměšťská základna nejen další kapacitu pro výcvik, ale díky vzájemné kompatibilitě a konektivitě by mohly posádky obou typů trénovat i společně mise.

Jedním z hlavních úkolů 22. základny pro rok 2022 je také ukončení provozu stávajících bitevních vrtulníků Mil Mi-24V. Náčelník generálního štábu AČR už vydal příslušné nařízení, podle kterého se tak má stát do konce roku. Část posádek bude sice ještě v průběhu roku pokračovat v leteckém výcviku, ale současně už bude ze základny odvážen materiál využívaný dosud k zabezpečení „Čtyřadvacítek“. Spatřit bitevní stroje Mi-24V a AH-1Z v českých barvách při společném letu tak nebude možné. Armáda bohužel jinou možnost než právě takové načasování neměla.

„Musíme si uvědomit, že už ve druhé polovině tohoto roku začne do Náměště proudit vybavení potřebné k provozu vrtulníků H-1, a to je nutné na základně někde uskladnit a instalovat. Navíc většina personálu především od 221. vrtulníkové letky se bude postupně přeškolovat na nové stroje, což bude vyžadovat maximální soustředění a mnoho úsilí. Základna v Náměšti nad Oslavou bohužel nemá prostorovou ani personální kapacitu na to, aby současně provozovala dosluhující a nově zaváděný typ vrtulníku,“ říká plukovník Miloslav Synek,

V současnosti má Armáda ČR objednáno osm vrtulníků UH-1Y Venom (na snímku) a čtyři AH-1Z Viper (v titulu)

AH-1Z Viper od letky HMLA-367 nad bitevní lodí USS Missouri (BB-63) a památníkem USS Airizona (BB-39) v Pearl Harboru

vedoucí oddělení vrtulníkového a dopravního letectva, Odboru rozvoje vzdušných sil, Sekce rozvoje sil Ministerstva obrany ČR.

Výcvik začne na základně Camp Pendleton

První skupina vybraných příslušníků 22. základny vrtulníkového letectva už se pomalu chystá na přeškolení. V současnosti jde zejména o doplnění znalostí anglického jazyka, protože jej podstoupí ve Spojených státech. Projít kvůli tomu musí přísným několikastupňovým testováním, v němž Američané nedělají žádná výjimky, kdo tedy neprokáže požadovanou jazykovou úroveň, nebude k výcviku připuštěn.

První skupinu bude tvořit 20 osob, z toho čtyři piloti pro vrtulníky AH-1Z, čtyři piloti pro UH-1Y, čtyři členové posádek UH-1Y v pozici „crew chief“, sedm

stovat reálný předpoklad alespoň dalších deseti let vojenské služby, což se týká i dalších letců, kteří se na vrtulníky H-1 přeškolí v pozdějších fázích.

Zmíněná skupina absolvuje přeškolení přímo v rámci US Marine Corps, konkrétně v sestavě výcvikové letky HMLAT-303 „Atlas“ (Marine Light Attack Helicopter Training Squadron 303), která je jednou ze sedmi leteckých jednotek skupiny MAG 39 (Marine Air Group 39) na základně MCAS Camp Pendleton v Kalifornii. Výcvik tam zahájí počátkem srpna s tím, že trvat bude přibližně půl roku a každý z pilotů nalétá zhruba 80 hodin v kombinaci simulátoru a skutečných strojů. Součástí přeškolení pozemních specialistů pak bude i takzvaný on job training, při němž se budou podílet na každodenní obsluze a údržbě vrtulníků.

české posádky budou v Kalifornii létat se stroji příslušnými námořní pěchotě. V jiných srovnatelných kontraktech je přitom zvyklostí, že pokud zahraniční personál podstupuje výcvik v USA, činí tak s využitím vlastní letecké techniky.

Piloti na základně MCAS Camp Pendleton podstoupí kromě jiného i podstatnou část instruktorského výcviku, kvalifikaci instruktorů ale získají až po jeho dokončení v České republice. Na základně v Náměšti nad Oslavou bude po dobu nejméně dvou let od dodání strojů působit americký mobilní výcvikový tým MTT (Mobile Training Team), který zajistí bezproblémové přeškolení dalších příslušníků 221. vrtulníkové letky. Zpočátku jej bude tvořit zhruba 20 až 30 instruktorů, později by se měl jejich počet snižovat s tím, jak letka bude zvyšovat úroveň vycvičenosti. Pokud by to bylo nezbytné, existuje i možnost prodloužení činnosti MTT.

Šance na další vrtulníky

Společnost Bell Textron loni v červenci oznámila dokončení první kabinové sekce vrtulníku UH-1Y určeného pro Vzdušné síly AČR. Podle poslední aktualizace harmonogramu dodávek by měly být na základnu v Náměšti nad Oslavou letecky dopraveny první dva stroje (1x AH-1Z, 1x UH-1Y) v prvním čtvrtletí roku 2023, čtyři kusy (3x AH-1Z, 1x UH-1Y) ve druhém čtvrtletí, tři kusy (3x UH-1Y) ve třetím čtvrtletí a poslední tři stroje (3x UH-1Y) ve čtvrtém kvartále příštího roku. Podle informací získaných na Sekci rozvoje sil MO budou vrtulníky v prakticky identické konfiguraci s nejnovějším standardem Viperů a Venomů používaným americkou námořní pěchotou, menší odlišnosti budou pouze v technickém řešení části systému vlastní ochrany, bez vlivu na její úroveň. Počátečních operačních schopností s novými stroji chce letectvo dosáhnout již v roce 2024, plných pak v roce 2026.

Provoz bitevních vrtulníků Mi-24V české letectvo zastaví do konce tohoto roku

příslušníků inženýrsko-letecké služby a jeden specialista na letištní techniku a vybavení. Letectvo pro úvodní přeškolení vybíralo ze zkušenějších letců (americký požadavek byl s minimálním náletem 500 hodin), zároveň ale dbalo na to, aby šlo o perspektivní vojáky, u nichž nehrozí, že armádu v dohledné době opustí a investice do jejich výcviku bude zmařena. V praxi to znamená, že musí exi-

Tuto možnost je třeba vnímat jako velice vstřícný krok americké strany, protože námořní pěchota, na rozdíl od letectva, nemá vytvořeny struktury a postupy pro výcvik zahraničního personálu. Přeškolení českých letců tak bude pro letku HMLAT-303 v podstatě úkolem nad rámec její běžné činnosti, k jehož splnění bude muset vyčlenit část svých kapacit. To se týká i vrtulníků Viper a Venom, neboť

V době podpisu kontraktu byl poměrně častým terčem kritiky zejména počet objednaných vrtulníků AH-1Z a UH-1Y. Zástupce ředitele Sekce rozvoje sil MO a zkušený pilot bitevních vrtulníků brigádní generál Petr Čepelka k tomu říká: „Nikdy jsme netvrdili, že osm Venomů a čtyři Viperu představují cílový

Armáda ovšem na začátku tohoto roku obdržela ještě jednu, byť zatím jen předběžnou nabídku. Velení US Marine Corps loni přistoupilo k poměrně velké restrukturalizaci, jejíž součástí je i deaktivace některých leteckých jednotek. Je mezi nimi také letka HMLA-367, která postupně ukončuje činnost na zá-

ní starších vrtulníků Viper a Venom by bylo výrazně levnější než nákup zcela nových. Česká republika má šanci je získat výhodně i díky tomu, že už se pro systém H-1 rozhodla a patří mezi blízké spojence USA. Z dostupných informací lze ovšem usuzovat, že o vrtulníky od US Marine Corps mají značný zájem i další země, včetně těch mimo Severoatlantickou alianci. Pokud by se podařilo počty Viperů a Venomů v brzké době navýšit, mohla by armáda ušetřit i na dalších místech. Sekce rozvoje sil MO má pro takový případ zpracován poměrně zajímavý a velmi logicky znějící plán. Pro větší počet vrtulníků systému H-1 by letectvo pochopitelně muselo vyčlenit více lidí, a ti by se tak rekrutovali z posádek a personálu vrtulníků Mi-171Š. Tím by se mohlo uvolnit až osm strojů s dvoudílnými nákladovými vraty, pro něž by se našlo využití jinde. Konkrétně u 24. základny dopravního letectva v Praze-Kbelích, kde by nahradily dosluhující vrtulníky Mi-8S i pěti transportních Mi-17, s jejichž provozem se počítá do roku 2028. Díky stávající modernizaci a nižšímu věku by Mi-171Š nabídl podstatně delší perspektivu a ministerstvo obrany

Přeškolení první skupiny letců zajistí letka HMLAT-303 na základně MCAS Camp Pendleton v Kalifornii

stav. Vzhledem k potřebám celé armády, aktuální bezpečnostní situaci i našim závazkům vůči Severoatlantické alianci je zřejmé, že by letectvo potřebovalo nových strojů více. Jako o optimálních počtech lze hovořit o deseti až dvanácti kusech od každého z nově pořizovaných typů.“ Tým expertů na Sekci rozvoje sil MO proto průběžně ověřuje různé varianty, jak v rámci finančních možností počty techniky a schopnosti letectva navýšit, a to i v návaznosti na ostatní složky ozbrojených sil.

V případě vrtulníků Viper a Venom v současnosti existují hned dvě možnosti. Tou první je samozřejmě navýšení objednávky nových strojů. Pokud by k němu došlo v krátké době, společnost Bell Textron by je mohla ještě na výrobní lince zařadit za již rozpracované kusy pro českou armádu, takže jejich dodávky by na první „balík“ mohly plynule navázat. Otázkou však je, zda by na jejich nákup ministerstvo obrany, respektive česká vláda mohla v současnosti vyčlenit potřebné finanční zdroje.

„ První skupina vybraných příslušníků 22. základny vrtulníkového letectva už se pomalu chystá na přeškolení do Spojených států.

kladně MCAS Kaneohe Bay na Havajských ostrovech. Námořní pěchota už před rokem potvrdila, že v této souvislosti z provozu odstaví a zakonzervuje 27 vrtulníků AH-1Z a 26 strojů UH-1Y, přičemž první už tento proces podstoupily loni v květnu. A protože si v nové organizační struktuře vystačí s menším počtem vrtulníků, nabízí nyní nadbytečné stroje zahraničním partnerům včetně České republiky.

Konkrétní parametry nabídky, jako je stáří jednotlivých strojů, jejich cena či forma kontraktu, zatím dostupné nejsou a armáda je může od vlády Spojených států získat až na základě oficiální žádosti LOR (Letter of Request). Lze ale předpokládat, že poříze-

by proto v dohledné době nemuselo řešit další akvizici v rámci náhrady Mi-8/17.

V Náměstí nad Oslavou by tak v ideálním případě působila 221. vrtulníková letka plně vyzbrojená systémem H-1 schopným plnit široké spektrum úkolů a 222. vrtulníková letka, jejíž páteř budou i nadále tvořit silně modernizované vrtulníky Mi-171Š s nákladovou rampou, vhodné mimo jiné i pro podporu speciálních sil. S jejich provozem v současnosti armáda počítá zhruba do roku 2035 s tím, že jejich nástupcem by se mohl stát stroj z kategorie těžkých transportních vrtulníků, který by při srovnatelných počtech poskytl větší přepravní kapacitu. ■

Kabinová sekce prvního vrtulníku UH-1Y Venom pro Armádu ČR byla dokončena v červenci 2021 a poté přepravena k finální montáži